

Tisková zpráva CZECH FOREST think tank (22. 5. 2018)

LESNICKÝ THINK TANK PŘICHÁZÍ S NÁVRHY ZMĚN

Osud českých lesů drží v ruce stát – pokud nezačne lesní hospodářství podporovat, dopady budou nevyčíslitelné, říkají členové think tanku CZECH FOREST.

Dopady klimatických změn (zejména sucho a vítr) zapříčinily obrovský nárůst kalamitních těžeb a zásadně zvýšily riziko kůrovcové kalamity na území České republiky, ale i Slovenska, Rakouska či Bavorska.

V České republice se na špatném stavu podílí i nedostatečná podpora lesního hospodářství a absence pozitivní motivace vlastníků lesů, nedostatek pracovních sil, určitá rigidita zákona o zadávání veřejných zakázek, dále očekávatelné problémy s obnovou kalamitních ploch a v neposlední řadě problémy s odbytem dříví i propad jeho cen, jako jediného příjmu lesního hospodářství.

Toto jsou podle zakládajících členů CZECH FOREST think tank (CFTT) hlavní důvody k založení této nové entity, která vznikla na konci roku 2017 a snaží se hledat odpovědi na podstatné otázky budoucnosti lesů v České republice.

CZECH FOREST think tank je otevřenou nezávislou expertní skupinou lesníků podporující rozvoj a prestiž českého lesnictví. Členové think tanku hájí racionální přístup k lesům s důrazem na zachování všech jejich funkcí pro budoucí generace občanů v ČR. Členové CZECH FOREST think tank chtějí přinášet nové myšlenky, nápady, komplexní návrhy řešení a vize směřující k adaptaci lesního hospodářství na měnící se společenské, ekonomické a přírodní podmínky.

CZECH FOREST think tank je skupinou, která se snaží uplatňovat komplexní pohled na lesy a lesní hospodářství a zasadit se o udržení všech jejich funkcí. Je nezbytné, aby lesy i přes současné problémy nadále plnily ekologické funkce (lesy jsou domovem největšího počtu rostlinných i živočišných druhů v české krajině), vodohospodářské funkce (lesy mají nenahraditelnou roli v zadržování vody v krajině) i rekreační funkce (lesy jsou nejčastějším místem rekreace aktivní části populace). V neposlední řadě je třeba udržet i produkční funkci lesů, která společnosti poskytuje prakticky jediný skutečně obnovitelný a přírodní materiál. Členové CZECH FOREST think tank jsou přesvědčeni, že v době, kdy je planeta zamořována plastovým odpadem, je dříví tím nejperspektivnějším ekologickým materiálem ve všech jeho známých i vyvíjených materiálových podobách.

I když lesníci napříč republikou vynakládají extrémní úsilí, neobejdou se jakékoli smysluplné reakce na klimatické změny a řešení jejich dopadů bez pomoci státu vlastníkům a správcům lesů, případně podnikatelům v těžební a pěstební činnosti, a to minimálně na stejné úrovni, na jaké stát (Ministerstvo zemědělství) kompenzuje škody suchem zemědělcům (jen v roce 2017 se jednalo zhruba o 2 miliardy korun nad rámec celkové podpory zemědělství ve výši téměř 40 miliard).

Z celkové dotační podpory Ministerstva zemědělství čerpají vlastníci a správci lesů podporu zhruba 3–5 %, což je v současné situaci naprosto nedostatečné. Pokud v této krizi stát nepodpoří lesní hospodářství, dopady na všechny funkce lesů budou nevyčíslitelné.

Za dobu existence think tanku vzniklo již několik návrhů, které by dle názorů zúčastněných odborníků mohly přispět k řešení současné situace. Dovolujeme si některé návrhy ve stručnosti představit.

Návrhy a výzvy podle CZECH FOREST think tank

- Zodpovědně na odborné a věcné úrovni zvážit jako krajní řešení přesunutí kapacit do oblastí, kde teprve dochází k rozvoji kůrovcové kalamity. To znamená omezit kůrovcové těžby v lokalitách, kde došlo k silnému rozvoji kůrovcové kalamity, soustředit se na zabránění šíření kůrovců do okolí a většinu kapacit soustředit do oblastí, kde je ještě možné rozvoji kůrovcové kalamity zabránit. Toto rozhodnutí by vyžadovalo výjimky ze stávající legislativy, vytvoření nárazníkových zón, kompenzace soukromým vlastníkům a kategorizaci území, podle níž by se řídila jednotlivá opatření. Důvodem návrhu jsou zejména vysoké riziko rozvoje kalamity na většině území ČR a nedostatečné kapacity (kůrovcová těžba je časově i logisticky náročnější než těžba úmyslná, poptávka po těžebních kapacitách roste i v okolních státech).
- Modifikovat komplexní zakázku zadávanou ze strany Lesů ČR tak, aby umožňovala flexibilnější postup při zpracování kůrovce – například vyčleněním většiny těžeb mimo režim komplexní zakázky a zadáváním těchto těžeb v aukcích, v kalamitních oblastech pak za účelem co nejvyššího využití výrobních kapacit termínovat zpracování celkových zadaných objemů, nikoliv jednotlivých napadených stromů.
- Lesy ČR by měly zjednodušit podmínky realizace aukcí pro lesnické firmy.
- Lesy ČR a další vlastníci lesa v pozici veřejného zadavatele by měly maximálně využívat všech možností daných zákonem o zadávání veřejných zakázek, tedy např. dynamického nákupního systému, jednacím řízení bez uveřejnění, rámcových dohod atd.
- Zúčastněné subjekty by měly vyjednávat s vlastníky vhodných pozemků, zejména státními, o zajištění skladovacích ploch a stát by měl zajistit podporu pronájmu skladovacích ploch od soukromých vlastníků.
- Stát by měl podpořit asanaci uskladněného dříví (insekticidy, odkorňování) tak, aby nehrozilo další šíření lýkožroutů do porostů.
- Stát by měl vyřešit možnost skladování kalamitního dříví na zemědělských pozemcích tak, aby tím nedocházelo k porušování pravidel pro poskytování dotací vlastníkům a pachtýřům těchto pozemků.
- Stát by měl maximalizovat využití odkorňovacích technologií, jako účinné a nejdostupnější formy likvidace podkorních škůdců.
- Do činností jako vyhledávání kůrovcových stromů, odkorňování, sběr osiva nebo zalesňování by bylo vhodné zapojit formou placených praxí studenty všech stupňů lesnických škol.
- Vytvořit systém státní podpory využívání insekticidních sítí.
- Nastavit meziresortní podporu efektivních vodohospodářských opatření v oblastech postižených kalamitou.

- Podpořit provozní testování moderních technologií a nových postupů, které by mohly boj s kalamitou a jejími důsledky zefektivnit (letecký a satelitní monitoring, automatizované zalesňování, odkorňovací stroje, využití insekticidů na zakrytých skládkách ad.).
- Motivovat státní správu lesů k větší aktivitě vůči vlastníkům lesů, kteří podceňují nebo zcela ignorují ochranu lesa, a zároveň ji motivovat k větší vstřícnosti vůči vlastníkům, kteří se snaží s kalamitou bojovat.
- Umožnit a financovat vlastníkům lesů asanaci aktivního kůrovcového dříví se souhlasem státní správy lesů i na sousedních pozemcích, kde nejsou prokazatelně dodržovány zásady ochrany lesa a z nichž se často kůrovec šíří.
- Naprostou většinu ztrát způsobených kalamitní situací nese vlastník lesa, proto by veškeré kompenzace a případné podpory měly směřovat k vlastníkům lesů.
- Na vládní úrovni je třeba hledat možnosti odbytu dříví, řeziva a dalších materiálů ze dřeva v zahraničí.
- Analyzovat možnosti využití zákona č. 240/2000 Sb. (zákon o krizovém řízení) včetně přínosů, dopadů i negativ případného postupu podle tohoto zákona.
- Vyzýváme vlastníky lesa, kteří nejsou dotčeni hynutím porostů, k solidaritě a omezení úmyslných těžeb a poskytnutí uvolněných kapacit.
- Vyzýváme k racionálnímu přístupu ke smrku ztepilému, protože vliv sucha se projevuje i na dalších dřevinách a prognóza odolnosti dalších domácích dřevin při změnách přírodních podmínek je nejistá.

Více na www.czechforest.cz v sekci Odborné výstupy.

Kontakt:

Ing. Jan Příhoda

T: 604 211 167

E: info@czechforest.cz